

II

(Icke-lagstiftningsakter)

FÖRORDNINGAR

RÅDETS FÖRORDNING (EU) 2022/922

av den 9 juni 2022

om inrättande och användning av en utvärderings- och övervakningsmekanism för att kontrollera tillämpningen av Schengenregelverket och om upphävande av förordning (EU) nr 1053/2013

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 70,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

med beaktande av Europaparlamentets yttrande ⁽¹⁾, och

av följande skäl:

- (1) Schengenområdet utan gränskontroll vid de inre gränserna bygger på att medlemsstaterna tillämpar Schengenregelverket på ett ändamålsenligt och effektivt sätt. Det regelverket omfattar åtgärder på området yttre gränser, åtgärder för att kompensera för att det inte förekommer kontroller vid de inre gränserna samt en stark övervakningsram, vilka tillsammans stärker den fria rörligheten och säkerställer en hög nivå av säkerhet, rättvisa och skydd av grundläggande rättigheter, inbegripet skydd av personuppgifter.
- (2) Inbördes utvärdering och övervakning av Schengenregelverkets tillämpning har varit centralt för Schengenområdet sedan 1998 och bidrar till att upprätthålla en hög nivå av ansvarighet och egenansvar för resultaten samt till att stärka det ömsesidiga förtroendet mellan medlemsstaterna.
- (3) En särskild utvärderings- och övervakningsmekanism för Schengenregelverket inrättades genom rådets förordning (EU) nr 1053/2013 ⁽²⁾ och började användas 2015.
- (4) För att öka effektiviteten och ändamålsenligheten bör Schengenregelverkets utvärderings- och övervakningsmekanism förbättras. Den reviderade utvärderings- och övervakningsmekanismen bör syfta till att upprätthålla en hög grad av ömsesidigt förtroende mellan medlemsstaterna genom att säkerställa att medlemsstaterna tillämpar Schengenregelverket på ett ändamålsenligt sätt i enlighet med överenskomna gemensamma standarder, grundläggande principer och normer, och därigenom bidra till ett välfungerande Schengenområde.

⁽¹⁾ Yttrande av den 7 april 2022 (ännu inte offentliggjort i EUT).

⁽²⁾ Rådets förordning (EU) nr 1053/2013 av den 7 oktober 2013 om inrättande av en utvärderings- och övervakningsmekanism för kontroll av tillämpningen av Schengenregelverket och om upphävande av verkställande kommitténs beslut av den 16 september 1998 om inrättande av Ständiga kommittén för genomförande av Schengenkonventionen (EUT L 295, 6.11.2013, s. 27).

- (5) Utvärderings- och övervakningsmekanismen bör uppnå dess mål genom objektiva och opartiska utvärderingar som gör det möjligt att snabbt upptäcka brister i tillämpningen av Schengenregelverket som skulle kunna leda till att Schengenområdet inte fungerar korrekt, säkerställa att dessa brister åtgärdas snabbt, och ligga till grund för en dialog om hur Schengenområdet fungerar som helhet. I enlighet med artikel 70 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) ska medlemsstaterna i samarbete med kommissionen genomföra en objektiv och opartisk utvärdering av hur unionens politik genomförs på området med frihet, säkerhet och rättvisa. Detta kräver ett nära samarbete mellan medlemsstaterna och kommissionen, en balanserad fördelning av delat ansvar och upprätthållande av systemets karaktär av inbördes granskning. Det kräver också en starkt roll för rådet och att Europaparlamentet är nära involverat. Med tanke på omfattningen av ändringarna av den utvärderings- och övervakningsmekanism som inrättats genom förordning (EU) nr 1053/2013 bör den förordningen upphävas och ersättas med en ny förordning.
- (6) Utvärderings- och övervakningsmekanismen bör kunna omfatta alla områden av Schengenregelverket – nuvarande och framtida, särskilt förvaltning av de yttre gränserna, avsaknad av kontroller vid de inre gränserna, viseringspolitik, återvändande, stora informationssystem till stöd för tillämpningen av Schengenregelverket, polissamarbete, straffrättsligt samarbete och dataskydd – utom de områden där det inom unionsrätten redan finns en särskild utvärderingsmekanism. Utvärderings- och övervakningsmekanismen bör omfatta all berörd lagstiftning och operativ verksamhet, som är en del av Schengenregelverket, och bidra till Schengenområdets funktion.
- (7) Vid alla utvärderingar bör man ta hänsyn till huruvida de myndigheter som tillämpar Schengenregelverket fungerar på ett korrekt sätt, i enlighet med Europeiska rådets slutsatser av den 1 och 2 mars 2012. Utvärderingen bör också omfatta rutiner hos privata enheter, t.ex. flygbolag och externa tjänsteleverantörer, i den mån de deltar i eller påverkas av genomförandet av Schengenregelverket när de samarbetar med medlemsstaterna.
- (8) Med tanke på den allt större roll som unionens organ, kontor och byråer spelar vid genomförandet av Schengenregelverket, bör utvärderings- och övervakningsmekanismen stödja kontrollen av dessa organs, kontors och byråers verksamhet i den mån de utför uppgifter på medlemsstaternas vägnar för att bistå vid den operativa tillämpningen av bestämmelserna i Schengenregelverket. Kontroll av dessa verksamheter i detta avseende bör ingå i utvärderingen av medlemsstaterna, återspeglas i rapporten och utföras utan att det påverkar och med full respekt för de ansvarsområden som genom respektive inrättandeförordning tilldelats kommissionen och de berörda styrande organen för byråerna, kontoren och organen i fråga och deras egna utvärderings- och övervakningsförfaranden som fastställs däri. Om det vid utvärderingarna konstateras brister i fråga om funktioner som utförs eller stöds av unionens organ, kontor och byråer bör kommissionen informera det berörda styrande organet samt rådet och Europaparlamentet.
- (9) Utvärderings- och övervakningsverksamheten bör vara målinriktad och ta hänsyn till resultaten av tidigare utvärderingar, riskanalyser, ny lagstiftning, information som kommissionen erhållit i enlighet med denna förordning och, i tillämpliga fall, resultaten av nationella kvalitetskontrollmekanismer. Den bör stödjas genom förstärkt samarbete med unionens organ, kontor och byråer som deltar i genomförandet av Schengenregelverket i syfte att tillhandahålla relevant information och expertkunskaper för planeringen eller genomförandet av utvärderings- eller övervakningsverksamhet, genom sådana organs, kontors och byråers systematiska deltagande i Schengenutvärderingarna, inbegripet genom att utse observatörer för att delta i utvärderingarna samt genom bättre riskanalyser och informationsutbyte, inbegripet om korruption och organiserad brottslighet, i den mån dessa kan undergräva medlemsstaternas tillämpning av Schengenregelverket

Sådant samarbete och deltagande gäller särskilt Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån (Frontex), som regleras genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1896 ⁽³⁾, Europeiska unionens byrå för den operativa förvaltningen av stora it-system inom området frihet, säkerhet och rättvisa (eu-Lisa), inrättad genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1726 ⁽⁴⁾, Europeiska unionens byrå för samarbete

⁽³⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1896 av den 13 november 2019 om den europeiska gräns- och kustbevakningen och om upphävande av förordningarna (EU) nr 1052/2013 och (EU) 2016/1624 (EUT L 295, 14.11.2019, s. 1).

⁽⁴⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1726 av den 14 november 2018 om Europeiska unionens byrå för den operativa förvaltningen av stora it-system inom området frihet, säkerhet och rättvisa (eu-LISA), om ändring av förordning (EG) nr 1987/2006 och rådets beslut 2007/533/RIF och om upphävande av förordning (EU) nr 1077/2011 (EUT L 295, 21.11.2018, s. 99).

inom brottsbekämpning (Europol), inrättad genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/794 ⁽⁵⁾, Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter, inrättad genom rådets förordning (EG) nr 168/2007 ⁽⁶⁾ och Europeiska datatillsynsmannen, inrättad genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1725 ⁽⁷⁾.

Samarbetet bör också bli mer ömsesidigt och byråerna bör inte enbart bidra utan även själva dra nytta av att delta i utvärderings- och övervakningsmekanismen och därigenom säkerställa ett bättre operativt svar. Om den verksamhet som bedrivs av ett unionsorgan eller en unionsbyrå som deltar i genomförandet av Schengenregelverket, i den mån de utför uppgifter på medlemsstaternas vägnar för att bistå vid den operativa tillämpningen av bestämmelserna i Schengenregelverket, kontrolleras som ett led i utvärderingen av en medlemsstat, för att undvika intressekonflikter, bör observatörer från ett unionsorgan eller en unionsbyrå inte delta i diskussionerna om de resultat som rör verksamheten i det unionsorganet eller den unionsbyrå.

- (10) Den sårbarhetsbedömning som utförs av Frontex är en mekanism som kompletterar den utvärderings- och övervakningsmekanism som inrättas genom denna förordning för att säkerställa kvalitetskontroll på unionsnivå och säkerställa att det både på unionsnivå och nationell nivå finns ständig beredskap att hantera eventuella utmaningar vid de yttre gränserna. Sårbarhetsbedömningen bör beaktas vid utarbetandet av utvärderings- och övervakningsverksamheten, för att på så sätt säkerställa en aktuell situationsmedvetenhet. Båda mekanismerna utgör en komponent i den europeiska integrerade gränsförvaltningen. Synergieffekterna mellan sårbarhetsbedömningen och utvärderings- och övervakningsmekanismen bör maximeras i syfte att skapa en bättre situationsbild av Schengenområdet funktion och i möjligaste mån undvika dubbelarbete och motstridiga rekommendationer. För detta ändamål bör Frontex och kommissionen ha ett regelbundet informationsutbyte om resultaten av de båda mekanismerna. För att öka den strategiska inriktningen och uppnå en mer målinriktad utformning av utvärderingarna är det också nödvändigt att öka synergieffekter med relevanta mekanismer och plattformar som drivs av unionens byråer och nationella förvaltningar, t.ex. Europeiska sektorsövergripande plattformen mot brottshot (Empact) och med den tillsyn som utförs av kommissionen med stöd av eu-Lisa när det gäller medlemsstaternas förberedelser för implementeringen av berörda it-system samt, i relevanta fall, med resultaten av de nationella kvalitetskontrollmekanismerna.
- (11) Under utvärderingen bör särskild uppmärksamhet fästas vid att kontrollera att grundläggande rättigheter respekteras vid tillämpningen av Schengenregelverket, utöver den utvärdering som genom separata utvärderingar görs av att dataskyddskraven i Schengenregelverket genomförs och tillämpas korrekt. För att öka utvärderings- och övervakningsmekanismens kapacitet att upptäcka kränkningar av grundläggande rättigheter på relevanta politikområden bör ytterligare åtgärder vidtas. Schengenutvärderarna bör få lämplig utbildning i detta avseende, relevant information från Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter bör utnyttjas bättre och dess experter bör involveras mer i utformningen och genomförandet av utvärderingarna. Dessutom bör det vara möjligt att man vid programplaneringen och utformningen av utvärderingarna beaktar bevis som offentliggörs eller tillhandahålls genom oberoende övervakningsmekanismer eller av berörda tredje parter, t.ex. ombudsmän, myndigheter som övervakar respekten för grundläggande rättigheter samt icke-statliga och internationella organisationer på deras eget initiativ. Vid genomförandet av utvärderingarna, till exempel genomförande av besök, bör de enheter och tredje parter som stöder medlemsstaterna förstås som enheter och tredje parter som har en rättslig eller avtalsmässig koppling till medlemsstaterna och som tillåts utföra vissa uppgifter på deras vägnar vid tillämpningen av Schengenregelverket. När utvärderingsrapporterna utarbetas bör endast information som kontrollerats under utvärderingsverksamheten beaktas.
- (12) För utvärderings- och övervakningsmekanismen bör det fastställas tydliga, effektiva och klara regler om de former och metoder som ska tillämpas för utvärderings- och övervakningsverksamheten, anlitandet av högt kvalificerade experter och uppföljningen av utvärderingsresultaten.

⁽⁵⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/794 av den 11 maj 2016 om Europeiska unionens byrå för samarbete inom brottsbekämpning (Europol) och om ersättande och upphävande av rådets beslut 2009/371/RIF, 2009/934/RIF, 2009/935/RIF, 2009/936/RIF och 2009/968/RIF (EUT L 135, 24.5.2016, s. 53).

⁽⁶⁾ Rådets förordning (EG) nr 168/2007 av den 15 februari 2007 om inrättande av Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter (EUT L 53, 22.2.2007, s. 1).

⁽⁷⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1725 av den 23 oktober 2018 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter som utförs av unionens institutioner, organ och byråer och om det fria flödet av sådana uppgifter samt om upphävande av förordning (EG) nr 45/2001 och beslut nr 1247/2002/EG (EUT L 295, 21.11.2018, s. 39).

- (13) Utvärderingsformerna och -metoderna bör göras mer flexibla för att effektivisera utvärderings- och övervakningsmekanismen, bättre kunna anpassa den till nya omständigheter och ny lagstiftning samt rationalisera användningen av resurser från medlemsstaterna, kommissionen och unionens organ, kontor och byråer. Periodiska utvärderingar genom besök bör vara den huvudsakliga utvärderingsmetoden. Oanmälda utvärderingar och tematiska utvärderingar bör användas på ett balanserat sätt, på grundval av riskanalyser, efter antagandet av ny lagstiftning eller på grundval av information som kommissionen inhämtat i enlighet med denna förordning. Utvärderingsformerna bör definieras tydligt. Beroende på politikområde och typen av utvärderings- och övervakningsverksamhet bör utvärderings- och övervakningsmekanismen göra det möjligt att utvärdera flera medlemsstater samtidigt och att, i undantagsfall, skulle göra det möjligt att genomföra utvärderingar helt eller delvis på distans samt slå samman utvärdering av flera politikområden. Enligt utvärderings- och övervakningsmekanismen bör det vara möjligt att utarbeta övergripande utvärderingsrapporter om en medlemsstat med en bedömning av medlemsstatens övergripande resultat när det gäller tillämpningen av Schengenregelverket.
- (14) Tematiska utvärderingar bör användas för en analys av medlemsstaternas praxis vid genomförandet av Schengenregelverket. De bör äga rum för att bedöma genomförandet av större lagstiftningsändringar när de börjar tillämpas och av nya initiativ samt för att bedöma frågor inom olika politikområden eller praxis i medlemsstater som står inför liknande utmaningar.
- (15) Oanmälda besök bör, beroende på syftet, äga rum med endast kort förvarning eller utan förvarning till den berörda medlemsstaten och grundas på riskanalyser eller andra relevanta skäl, beroende på vad som är lämpligt. Det bör vara möjligt att anordna oanmälda besök för att utvärdera tillämpningen av Schengenregelverket vid de inre gränserna, framväxande eller systemiska problem som potentiellt skulle kunna ha en betydande inverkan på Schengenområdets funktion eller när det finns skäl att anse att en medlemsstat allvarligt försummar sina skyldigheter enligt Schengenregelverket. Oanmälda besök bör normalt ske med minst 24 timmars varsel. Oanmälda besök utan förvarning bör äga rum för att kontrollera efterlevnaden av skyldigheter enligt Schengenregelverket, särskilt vid de inre gränserna och som svar på underbyggda indikationer på allvarliga kränkningar av grundläggande rättigheter vid tillämpningen av Schengenregelverket. I sådana fall skulle en förvarning strida mot syftet med besöket. Det bör vara möjligt att vid oanmälda besök som rör utvärderingen av tillämpningen av de av Schengenregelverkets regler som är tillämpliga vid de inre gränserna särskilt kontrollera att det inte förekommer gränskontroll vid de inre gränserna eller att utövandet av polisiära befogenheter eller andra offentliga befogenheter som utövas i området vid de inre gränserna inte har samma verkan som in- och utresekontroller.
- (16) Programplanering av den verksamhet som genomförs enligt denna förordning genom fleråriga och årliga utvärderingsprogram har redan visat sig ge ett mervärde när det gäller att säkerställa förutsägbarhet och säkerhet. Kommissionen bör därför i samarbete med medlemsstaterna anta fleråriga och årliga utvärderingsprogram. Dessa program bör också ge den flexibilitet som behövs för att de ska kunna anpassas till Schengenregelverkets dynamiska karaktär allt eftersom. I händelse av force majeure bör anpassningar av programmen göras i samförstånd med de berörda medlemsstaterna utan att en formell ändring av programmen krävs. Det fleråriga utvärderingsprogrammet, som antas för en sjuårsperiod, bör i tillämpliga fall ange de specifika prioriterade områden inom politikområdena som ska omfattas av de periodiska utvärderingarna. Detta tillvägagångssätt bör möjliggöra större flexibilitet, bättre prioritering och en mer balanserad och strategisk användning av alla tillgängliga verktyg. Förlängningen av det fleråriga utvärderingsprogrammet från fem till sju år bör också leda till en ökad, närmare och mer målinriktad övervakning av medlemsstaterna utan att granskningsnivån minskas.
- (17) Utvärderings- och övervakningsverksamheten bör utföras av grupper bestående av företrädare för kommissionen och experter utsedda av medlemsstaterna. Dessa företrädare och experter bör ha lämpliga kvalifikationer, inbegripet gedigna teoretiska kunskaper och erfarenheter och bör ha genomgått relevant utbildning. Kommissionen bör säkerställa att utbildningskurser för Schengenutvärderare anordnas inom alla relevanta politikområden, inbegripet komponenter om grundläggande rättigheter och myndigheternas korrekta funktion. Den utbildning som en expert har fått för att bli Schengenutvärderare bör kunna erkännas på nationell nivå, det vill säga de färdigheter, kunskaper och förmågor som förvärvats under sådan utbildning. Om det inte finns några utbildningskurser för ett politikområde, vilket leder till brist på utbildade experter, bör en expert som önskar bli Schengenutvärderare kunna följa med på ett utvärderingsuppdrag som expert under utbildning.

- (18) För att på ett snabbare och mindre tungrott sätt säkerställa att tillräckligt många erfarna experter deltar bör en expertpool inrättas och upprätthållas av kommissionen i nära samarbete med medlemsstaterna. Poolen bör vara den främsta källan till experter för utvärderings- och övervakningsverksamhet. Varje medlemsstat bör utse minst en expert per politikområde, för vilket den utvärderas såvida inte utseendet i hög grad påverkar fullgörandet av nationella uppgifter.
- (19) Mer flexibilitet bör ges när det gäller utvärderings- och övervakningsgruppernas storlek för att öka effektiviteten och minska den administrativa bördan. Kommissionen bör därför fastställa och anpassa gruppernas storlek beroende på behoven och utmaningarna i samband med varje utvärderings- och övervakningsverksamhet och samtidigt upprätthålla balansen mellan antalet företrädare för kommissionen och experter från medlemsstaterna, för att återspegla principerna om inbördes utvärdering och delat ansvar. Det bör finnas en balans mellan principerna om delat ansvar och förutsägbarhet samt behovet av flexibilitet under processen för urval av experter. Vid sammansättning av grupperna bör kommissionen därför i möjligaste mån säkerställa geografisk balans, behovet av olika profiler och rotation. Särskild hänsyn bör tas till de nationella förvaltningarnas kapacitet, för att säkerställa att utseendet av experter för utvärderings- och övervakningsverksamhet inte medför en alltför stor börda för medlemsstaterna eller för experternas individuella situation. De experter som bjuds in till en viss utvärdering och deras nationella myndigheter förutsätts svara jakande på inbjudningar; det bör vara möjligt att avslå en inbjudan endast om det är vederbörligen motiverat av allvarliga yrkesmässiga eller personliga skäl.
- (20) De praktiska kostnaderna i samband med utvärderings- och övervakningsverksamhet, såsom resor, kost och logi, bör finansieras genom unionens budget. Eventuella ytterligare dagtraktamenten för nationella experter som deltar i utvärderings- och övervakningsuppdrag och personalkostnader för dem som vikarierar för dessa experter under deras frånvaro skulle kunna täckas av medlemsstaternas nationella program inom ramen för relevanta unionsfonder, i enlighet med målen och de tillämpliga reglerna för dessa fonder.
- (21) Utvärderingsrapporterna bör vara korta och koncisa. De bör fokusera på brister med betydande inverkan och lyfta fram områden där betydande förbättringar skulle kunna göras. Mindre betydelsefulla iakttagelser bör inte ingå i rapporterna. Gruppen bör dock påtala dessa iakttagelser för den utvärderade medlemsstaten i slutet av utvärderingsverksamheten, bland annat för de myndigheter som ansvarar för den relevanta nationella kvalitetskontrollmekanismen. Gruppen bör aktivt försöka identifiera bästa praxis, som bör läggas till i rapporterna. I synnerhet bör nya och innovativa åtgärder som avsevärt förbättrar genomförandet av de gemensamma reglerna och som skulle kunna anammas av andra medlemsstater lyftas fram som bästa praxis i samband med rapporten.
- (22) Utvärderingsrapporterna bör i regel innehålla rekommendationer om hur de konstaterade bristerna, inbegripet kränkningar av grundläggande rättigheter, bör avhjälpas och de bör antas i en enda akt av kommissionen genom en genomförandeakt enligt granskningsförfarandet i enlighet med artikel 5 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011^(*) utan dröjsmål. Sammanställningen av rapporten och rekommendationerna i ett enda dokument inom ramen för ett enda antagningsförfarande stärker den naturliga kopplingen mellan utvärderingsresultaten och rekommendationerna. Dessutom bör det samtidiga offentliggörandet av rapporten och rekommendationerna göra det möjligt för medlemsstaterna att åtgärda bristerna snabbare och effektivare. Samtidigt bör användningen av granskningsförfarandet säkerställa medlemsstaternas engagemang i den beslutsprocess som leder fram till antagandet av rekommendationerna.
- (23) För att stärka det ömsesidiga förtroendet bland medlemsstaterna, säkerställa bättre samordning mellan dem på unionsnivå och stärka kollegialt tryck dem emellan, och med tanke på rådets politiska roll när det gäller att utöva sådant kollegialt tryck, bör rådet dock tilldelas genomförandebefogenheten att anta rekommendationerna om åtgärder för att avhjälpa brister i vissa fall, samt om att avsluta handlingsplaner i vissa fall. En sådan genomförandebefogenhet motiveras av att rådet tilldelats specifika befogenheter enligt artikel 70 i EUF-fördraget på området ömsesidig utvärdering av hur unionens politik genomförs inom området med frihet, säkerhet och rättvisa. Den speglar på ett lämpligt sätt syftet med en utvärderingsmekanism som grundar sig på denna *lex specialis*, vilket inom detta särskilda område är att fylla den kompletterande funktionen att genom kollegiala granskningar övervaka hur verkställigheten den praktiska tillämpningen av unionspolitiken är. Rådet bör därför anta rekommendationer i fall av

(*) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 av den 16 februari 2011 om fastställande av allmänna regler och principer för medlemsstaternas kontroll av kommissionens utövande av sina genomförandebefogenheter (EUT L 55, 28.2.2011, s. 13).

politisk betydelse och allmänt intresse för Schengenrådets funktion. Sådana fall bör anses uppstå när den utvärderade medlemsstaten i sak bestrider innehållet i utkastet till utvärderingsrapport eller en iakttagelses art, och därigenom visar att potentiella problem kan ha uppstått under utvärderingen. Detsamma bör gälla i fall när en utvärdering utmynnar i att en allvarlig brist konstateras, vid tematiska utvärderingar eller vid förstagångsutvärderingar. På samma sätt bör rådet, som en del av dess roll i övervakningsfasen för utvärderings- och övervakningsmekanismen, anta genomförandebeslut om att godkänna ett avslutande av handlingsplaner vid allvarliga brister och förstagångsutvärderingar.

- (24) När en allvarlig brist konstateras vid en utvärdering bör dessutom särskilda bestämmelser tillämpas för att säkerställa att avhjälpande åtgärder vidtas skyndsamt. Med tanke på risken med en sådan brist bör den utvärderade medlemsstaten, så snart den informerats om en allvarlig brist, omedelbart börja vidta åtgärder för att avhjälpa bristen, bland annat genom att vid behov mobilisera alla lämpliga operativa och finansiella medel. De avhjälpande åtgärderna bör bli föremål för snävare tidsfrister och närmare politisk granskning och övervakning under hela processen. I detta avseende bör kommissionen omedelbart informera rådet när en allvarlig brist konstateras vid en utvärdering, inbegripet när en allvarlig brist anses utgöra en risk för den allmänna ordningen eller den allmänna säkerheten inom Schengenområdet. Kommissionen bör skicka rapporten till rådet och Europaparlamentet och anordna ett återbesök senast ett år efter dagen för utvärderingen för att kontrollera om medlemsstaten har avhjälpit bristerna i fråga. Kommissionen bör efter återbesöket lägga fram en rapport om återbesöket till rådet.
- (25) Konsterandet av en allvarlig brist kräver en grundlig bedömning från fall till fall på grundval av tydliga kriterier om problemens art, omfattning och potentiella konsekvenser, som kan vara olika för varje politikområde. Olika nyckelfaktorer för ett effektivt genomförande av Schengenregelverket och olika kombinationer av faktorer kan leda till att en iakttagelse klassas som en allvarlig brist. Om det emellertid anses att en konstaterad brist kunde utgöra en kränkning av grundläggande rättigheter eller har eller med tiden kunde ha en betydande negativ inverkan på en eller flera medlemsstater eller på funktionssättet för området utan inre gränskontroller, bör en sådan brist betraktas som en allvarlig brist. När en allvarlig brist i kontrollerna vid de yttre gränserna konstateras i en utvärderingsrapport kan artiklarna 21 och 29 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/399 ⁽⁹⁾ vara tillämpliga.
- (26) Utvärderings- och övervakningsmekanismen bör omfatta en robust uppföljnings- och övervakningsdel. Den delen bör säkerställas av kommissionen, i nära samarbete med rådet, och Europaparlamentet i relevanta fall, utan att detta skapar en oproportionerlig börda för de berörda aktörerna. Utvärderingarna bör följas upp med handlingsplaner. När de utvärderade medlemsstaterna utarbetar sina handlingsplaner bör de fullt ut beakta de finansieringsmöjligheter som unionen erbjuder och utnyttja dessa resurser på bästa sätt. För att påskynda processen bör kommissionen gör utvärderingar av handlingsplanernas lämplighet t.ex. i form av en skrivelse. För att säkerställa en snabb uppföljning bör den berörda medlemsstaten, om kommissionens avdelningar anser att handlingsplanen inte är tillfredsställande, vara skyldig att lämna in en reviderad handlingsplan inom en månad från mottagandet av utvärderingen. Medlemsstatens uppföljningsrapportering till kommissionen och rådet om genomförandet av handlingsplanerna bör i regel ske med sex månaders intervall. Kommissionen bör dock kunna ange en annan rapporteringsfrekvens, även en minskad rapporteringsfrekvens, till exempel när det vid utvärderingen endast gjordes iakttagelser i kategorin "förbättringar är nödvändiga".
- (27) Som en del av övervakningsverksamheten bör det vara möjligt för kommissionen att anordna återbesök och kontrollbesök. Återbesök bör anordnas för att övervaka framstegen i genomförandet av en handlingsplan efter en utvärdering där en allvarlig brist konstaterats eller efter en förstagångsutvärdering där det konstaterats att den utvärderade medlemsstaten inte uppfyllde de nödvändiga villkoren för att tillämpa Schengenregelverket på det berörda utvärderade politikområdet. Återbesöksrapporten bör innehålla en beskrivning av de framsteg som gjorts med att genomföra rekommendationerna och en slutsats om huruvida den allvarliga bristen har åtgärdats. Det bör vara möjligt att rapporten vid behov åtföljs av rekommendationer. Som ett sätt att utöva kollegialt tryck bör rådet kunna uttrycka sin ståndpunkt om rapporten och uppmana kommissionen att föreslå rekommendationer.

⁽⁹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/399 av den 9 mars 2016 om en unionskodex om gränspassage för personer (kodex om Schengengränserna) (EUT L 77, 23.3.2016, s. 1).

- (28) Det bör vara möjligt att göra kontrollbesök för att övervaka framstegen i genomförandet av en handlingsplan efter en utvärdering där inga allvarliga brister konstaterats när detta anses vara nödvändigt. Kontrollbesök bör alltid anordnas innan en handlingsplan avslutas efter en utvärdering där en allvarlig brist konstaterats och efter en förstagångsutvärdering. I fråga om organisatoriska krav och rapporteringskrav bör kontrollbesöken vara mindre betungande än utvärderingsbesöken. De bör i synnerhet omfatta mindre grupper och bör inte leda till nya iakttagelser eller kräva att en rapport antas. Rådet bör delta mer aktivt i övervakningsfasen, bör informeras skriftligen av kommissionen om resultatet av kontrollbesöken, till exempel i form av en skrivelse, och bör, på grundval av ett förslag från kommissionen, godkänna avslutandet av handlingsplaner i fall av allvarliga brister och förstagångsutvärderingar.
- (29) Det är viktigt att Europaparlamentet och rådet regelbundet håller diskussioner för att öka medvetenheten om hur viktigt det är att Schengenregelverket genomförs på ett effektivt sätt och uppmuntrar medlemsstaterna att avhjälpa de konstaterade bristerna, enligt vad som är lämpligt. Rådet bör i synnerhet utöva sin politiska roll i fråga om förvaltningen av Schengenområdet genom att diskutera de rapporter som lämnas av kommissionen och genom att hålla politiska diskussioner om ett effektivt genomförande av Schengenregelverket och ett väl fungerande område utan inre gränskontroll. Kommissionen bör lämna tillräckliga bidrag för att underlätta dessa diskussioner, bland annat genom att anta en övergripande årsrapport om de utvärderingar som gjorts under det föregående året och om läget vad gäller genomförandet av rekommendationerna. På grundval av den rapporten och dessa resultat bör rådet hålla övergripande diskussioner för att bidra till ett effektivare och snabbare genomförande av rekommendationerna och de därmed sammanhängande avhjälpande åtgärderna.
- (30) Den utvärderings- och övervakningsmekanism som inrättas genom denna förordning bör fylla en kompletterande funktion, nämligen att övervaka effektiviteten i det praktiska genomförandet av unionens politik genom inbördes granskning. Kommissionens allmänna befogenhet att övervaka tillämpningen av unionsrätten under Europeiska unionens domstols kontroll genom överträdelseförfaranden bör inte påverkas.
- (31) Utvärderings- och återbesöksrapporterna bör klassificeras som *känsliga icke-säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter* i enlighet med de tillämpliga säkerhetsbestämmelserna i kommissionens beslut (EU, Euratom) 2015/443 ⁽¹⁰⁾. De bör klassificeras som "RESTREINT UE/EU RESTRICTED" i den mening som avses i kommissionens beslut (EU, Euratom) 2015/444 ⁽¹¹⁾, om en sådan säkerhetsskyddsklassificering krävs enligt artikel 5.3 i det beslutet eller efter en vederbörligen motiverad begäran från den utvärderade medlemsstaten.
- (32) Med tanke på den särskilda roll som Europaparlamentet och de nationella parlamenten ges inom ramen för artikel 70 sista meningen i EUF-fördraget, vilken också framhålls i artikel 12 c i fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget) i fråga om de nationella parlamenten, bör rådet och kommissionen informera Europaparlamentet och de nationella parlamenten om innehållet i och resultatet av utvärderingarna. Om kommissionen lägger fram ett förslag om ändring av denna förordning skulle rådet dessutom, i enlighet med artikel 19.7 h i sin arbetsordning ⁽¹²⁾, samråda med Europaparlamentet för att i möjligaste mån kunna beakta dess åsikt före antagandet av en slutgiltig text.
- (33) Europeiska datatillsynsmannen har hörts i enlighet med artikel 42.1 i förordning (EU) 2018/1725 och avgav ett yttrande den 27 juli 2021 ⁽¹³⁾.
- (34) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 ⁽¹⁴⁾ är tillämplig på medlemsstaternas behandling av personuppgifter när de fullgör sina skyldigheter enligt denna förordning. Förordning (EU) 2018/1725 är tillämplig på behandling av personuppgifter som utförs av unionens institutioner, organ och byråer när de fullgör sina skyldigheter enligt denna förordning.

⁽¹⁰⁾ Kommissionens beslut (EU, Euratom) 2015/443 av den 13 mars 2015 om säkerhet inom kommissionen (EUT L 72, 17.3.2015, s. 41).

⁽¹¹⁾ Kommissionens beslut (EU, Euratom) 2015/444 av den 13 mars 2015 om säkerhetsbestämmelser för skydd av säkerhetsskyddsklassificerade EU-uppgifter (EUT L 72, 17.3.2015, s. 53).

⁽¹²⁾ Rådets beslut 2009/937/EU av den 1 december 2009 om antagande av rådets arbetsordning (EUT L 325, 11.12.2009, s. 35).

⁽¹³⁾ EUT C 337, 23.8.2021, s. 2.

⁽¹⁴⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) (EUT L 119, 4.5.2016, s. 1).

- (35) För att säkerställa enhetliga villkor för genomförandet av denna förordning bör kommissionen tilldelas genomförandebefogenheter att fastställa de fleråriga och årliga utvärderingsprogrammen, att upprätta och uppdatera ett standardiserat frågeformulär och att anta utvärderings- och återbesöksrapporter. Dessa befogenheter bör utövas i enlighet med förordning (EU) nr 182/2011.
- (36) Kommissionen bör anta omedelbart tillämpliga genomförandeakter när det, i vederbörligen motiverade fall som rör en allvarlig brist, finns tvingande skäl till skyndsamhet.
- (37) I enlighet med artiklarna 1 och 2 i protokoll nr 22 om Danmarks ställning, fogat till EU-fördraget och EUF-fördraget, deltar Danmark inte i antagandet av denna förordning, som inte är bindande för eller tillämplig på Danmark. Eftersom denna förordning är en utveckling av Schengenregelverket ska Danmark, i enlighet med artikel 4 i det protokollet, inom sex månader efter det att rådet har beslutat om denna förordning, besluta huruvida landet ska genomföra den i sin nationella lagstiftning.
- (38) Irland deltar i denna förordning i enlighet med artikel 5.1 i protokoll nr 19 om Schengenregelverket införlivat inom Europeiska unionens ramar, fogat till EU-fördraget och EUF-fördraget, och i enlighet med artikel 6.2 i rådets beslut 2002/192/EG ⁽¹⁵⁾.
- (39) När det gäller Island och Norge utgör denna förordning, i enlighet med avtalet mellan Europeiska unionens råd och Republiken Island och Konungariket Norge om dessa staters associering till genomförandet, tillämpningen och utvecklingen av Schengenregelverket, en utveckling av de bestämmelser i Schengenregelverket ⁽¹⁶⁾ som omfattas av det område som avses i artikel 1 i rådets beslut 1999/437/EG ⁽¹⁷⁾.
- (40) När det gäller Schweiz utgör denna förordning, i enlighet med avtalet mellan Europeiska unionen, Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om Schweiziska edsförbundets associering till genomförandet, tillämpningen och utvecklingen av Schengenregelverket, en utveckling av de bestämmelser i Schengenregelverket ⁽¹⁸⁾ som omfattas av det område som avses i artikel 1 i beslut 1999/437/EG jämförd med artikel 3 i rådets beslut 2008/146/EG ⁽¹⁹⁾.
- (41) När det gäller Liechtenstein utgör denna förordning, i enlighet med protokollet mellan Europeiska unionen, Europeiska gemenskapen, Schweiziska edsförbundet och Furstendömet Liechtenstein om Furstendömet Liechtensteins anslutning till avtalet mellan Europeiska unionen, Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om Schweiziska edsförbundets associering till genomförandet, tillämpningen och utvecklingen av Schengenregelverket, en utveckling av de bestämmelser i Schengenregelverket ⁽²⁰⁾ som omfattas av de områden som avses i artikel 1 i beslut 1999/437/EG jämförd med artikel 3 i rådets beslut 2011/350/EU ⁽²¹⁾.

⁽¹⁵⁾ Rådets beslut 2002/192/EG av den 28 februari 2002 om Irlands begäran om att få delta i vissa bestämmelser i Schengenregelverket (EGT L 64, 7.3.2002, s. 20).

⁽¹⁶⁾ EGT L 176, 10.7.1999, s. 36.

⁽¹⁷⁾ Rådets beslut 1999/437/EG av den 17 maj 1999 om vissa tillämpningsföreskrifter för det avtal som har ingåtts mellan Europeiska unionens råd och Republiken Island och Konungariket Norge om dessa båda staters associering till genomförandet, tillämpningen och utvecklingen av Schengenregelverket (EGT L 176, 10.7.1999, s. 31).

⁽¹⁸⁾ EUT L 53, 27.2.2008, s. 52.

⁽¹⁹⁾ Rådets beslut 2008/146/EG av den 28 januari 2008 om ingående på Europeiska gemenskapens vägnar av avtalet mellan Europeiska unionen, Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om Schweiziska edsförbundets associering till genomförandet, tillämpningen och utvecklingen av Schengenregelverket (EUT L 53, 27.2.2008, s. 1).

⁽²⁰⁾ EUT L 160, 18.6.2011, s. 21.

⁽²¹⁾ Rådets beslut 2011/350/EU av den 7 mars 2011 om ingående på Europeiska unionens vägnar av protokollet mellan Europeiska unionen, Europeiska gemenskapen, Schweiziska edsförbundet och Furstendömet Liechtenstein om Furstendömet Liechtensteins anslutning till avtalet mellan Europeiska unionen, Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om Schweiziska edsförbundets associering till genomförandet, tillämpningen och utvecklingen av Schengenregelverket, om avskaffande av kontroller vid de inre gränserna och om personers rörlighet (EUT L 160, 18.6.2011, s. 19).

- (42) När det gäller Cypern, Bulgarien och Rumänien och Kroatien utgör denna förordning en akt som utvecklar Schengenregelverket eller som på annat sätt har samband med detta i den mening som avses i artikel 3.1 i 2003 års anslutningsakt, artikel 4.1 i 2005 års anslutningsakt respektive artikel 4.1 i 2011 års anslutningsakt.
- (43) Mot bakgrund av att kontrollen i enlighet med tillämpliga Schengenutvärderingsförfaranden för Bulgarien, Rumänien och Kroatien redan har slutförts i enlighet med respektive anslutningsakt bör kontrollen enligt artikel 1.2 b i denna förordning inte inledas på nytt för dessa medlemsstater.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

KAPITEL I

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Artikel 1

Innehåll och tillämpningsområde

1. Genom denna förordning inrättas en utvärderings- och övervakningsmekanism i syfte att säkerställa att medlemsstaterna tillämpar Schengenregelverket effektivt, ändamålsenligt och korrekt och därigenom bidra till att upprätthålla det ömsesidiga förtroendet mellan medlemsstaterna och till ett välfungerande område utan inre gränskontroller.
2. Den inrättade utvärderings- och övervakningsmekanismen ska sörja för objektiv och opartisk utvärderings- och övervakningsverksamhet som syftar till att
 - a) kontrollera tillämpningen av Schengenregelverket i de medlemsstater för vilka det gäller fullt ut och i de medlemsstater för vilka det gäller delvis, i enlighet med relevanta protokoll till EU-fördraget och EUF-fördraget,
 - b) kontrollera att de nödvändiga villkoren för tillämpningen av samtliga berörda delar av Schengenregelverket uppfylls av medlemsstater med avseende på vilka rådet inte har fattat något beslut om att bestämmelserna i Schengenregelverket ska tillämpas helt eller delvis, med undantag för de medlemsstater vars utvärdering redan kommer att ha slutförts vid tidpunkten för ikraftträdandet av denna förordning.
3. Utvärderingarna får omfatta samtliga aspekter av Schengenregelverket och tar hänsyn till hur de myndigheter som tillämpar Schengenregelverket fungerar. Utvärderingarna får omfatta särskilt följande politikområden: förvaltning av de yttre gränserna, avsaknad av kontroller vid de inre gränserna, viseringspolitik, återvändande, stora informationssystem till stöd för tillämpningen av Schengenregelverket, polissamarbete, straffrättsligt samarbete och dataskydd.

Artikel 2

Definitioner

I denna förordning gäller följande definitioner:

1. *Schengenregelverket*: de bestämmelser som införlivats med unionens ramar i enlighet med protokoll nr 19 om Schengenregelverket införlivat inom Europeiska unionens ramar, fogat till EU-fördraget och EUF-fördraget, samt de akter som bygger på dem eller på annat sätt står i samband med dem.
2. *förstagångsutvärdering*: en utvärdering för att kontrollera om en medlemsstat som är bunden av Schengenregelverket och för vilken de inre gränskontrollerna inte har avskaffats uppfyller villkoren för att tillämpa Schengenregelverket fullt ut eller, när det gäller medlemsstater som inte deltar i Schengenregelverket men har bemyndigats av rådet att tillämpa delar av Schengenregelverket, för att kontrollera om medlemsstaten uppfyller villkoren för att tillämpa delar av Schengenregelverket.

3. *periodisk utvärdering*: en utvärdering som ingår i det fleråriga utvärderingsprogrammet och de årliga utvärderingsprogrammen för att kontrollera en medlemsstats tillämpning av Schengenregelverket i syfte att bedöma medlemsstatens övergripande resultat när det gäller tillämpningen av Schengenregelverket.
4. *oanmäld utvärdering*: en utvärdering som inte ingår i de fleråriga och årliga utvärderingsprogrammen och som görs för att kontrollera en eller flera medlemsstaters tillämpning av Schengenregelverket inom ett eller flera politikområden.
5. *tematisk utvärdering*: en utvärdering som ingår i det årliga utvärderingsprogrammet och som syftar till att tillhandahålla en analys av medlemsstaternas lagstiftning eller praxis vid tillämpningen av Schengenregelverket, eller tillämpningen av vissa delar av det i flera medlemsstater.
6. *besök*: besök i en medlemsstat eller hos dess konsulat i syfte att genomföra en utvärderings- eller övervakningsverksamhet.
7. *återbesök*: ett kompletterande besök efter en utvärdering där en allvarlig brist konstaterats eller efter en förstagångsutvärdering där det konstaterades att den utvärderade medlemsstaten inte uppfyllde de nödvändiga villkoren för att tillämpa Schengenregelverket.
8. *kontrollbesök*: ett annat kompletterande besök än ett återbesök, vilket görs för att övervaka framstegen i genomförandet av en handlingsplan.
9. *iakttagelse om otillräcklig efterlevnad*: en bedömning av en iakttagelse enligt vilken nationella lagar och andra författningar eller genomförandet av dem inte följer de rättsligt bindande bestämmelserna i Schengenregelverket.
10. *allvarlig brist*: en allmän bedömning av den situation som hänför sig till en eller flera iakttagelser om otillräcklig efterlevnad som rör en effektiv tillämpning av Schengenregelverket och som var för sig eller i kombination riskerar att utgöra en kränkning av de grundläggande rättigheterna eller riskerar att med tiden ha en betydande negativ inverkan på en eller flera medlemsstater eller på funktionssättet för området utan inre gränskontroller.
11. *grupp*: en grupp bestående av experter som utsetts av medlemsstaterna och företrädare för kommissionen vilka utför utvärderings- och övervakningsverksamhet.
12. *observatör*: en expert utsedd av ett unionsorgan, unionskontor eller en unionsbyrå som avses i artikel 7 som deltar i en utvärderings- eller övervakningsverksamhet.
13. *expert under utbildning*: en expert som utsetts av en medlemsstat eller en företrädare för kommissionen för att utbildas till Schengenutvärderare.

Artikel 3

Ansvar och samarbetskyldighet

1. Medlemsstaterna och kommissionen ska gemensamt ansvara för genomförandet av utvärderings- och övervakningsmekanismen, med bidrag från de relevanta unionsorgan, unionskontor och unionsbyråer som avses i artikel 7 i enlighet med deras respektive mandat.
2. Kommissionen ska ha en övergripande samordnande roll vad gäller upprättandet av årliga och fleråriga utvärderingsprogram, utformningen av frågeformulär, planeringen och genomförandet av besök samt utarbetandet av utvärderingsrapporter och rekommendationer. Den ska också säkerställa att uppföljning och övervakning utförs.
3. Rådet ska anta rekommendationer i fall av allvarliga brister, förstagångsutvärderingar, tematiska utvärderingar och när den utvärderade medlemsstaten i sak bestrider utkastet till utvärderingsrapport med utkast till rekommendationer. Rådet ska, som en del av övervakningsfasen för utvärderings- och övervakningsmekanismen, anta genomförandebeslut om avslutande av handlingsplaner i fall av allvarliga brister och förstagångsutvärderingar.

Rådet ska utöva sin politiska roll i fråga om förvaltningen av Schengenområdet genom att diskutera de rapporter som lämnas av kommissionen i enlighet med artikel 25, inbegripet hur genomförandet av handlingsplanerna framskrider, och genom att hålla politiska diskussioner om ett effektivt genomförande av Schengenregelverket och ett väl fungerande område utan inre gränskontroll. I detta syfte ska kommissionen och rådet samarbeta fullt ut under alla etapper av den utvärderings- och övervakningsmekanism som genomförs inom ramen för denna förordning. Kommissionen ska i synnerhet förse rådet med relevant och läglig information om programplaneringen och genomförandet av utvärderings- och övervakningsverksamheten.

4. Medlemsstaterna och kommissionen ska samarbeta fullt ut i samtliga skeden av utvärderingarna för att säkerställa ett effektivt genomförande av denna förordning.

5. Medlemsstaterna ska vidta alla åtgärder, allmänna eller särskilda, för att stödja och bistå kommissionen och grupperna vid genomförandet av utvärderings- och övervakningsverksamheten.

Medlemsstaterna ska säkerställa att kommissionen och de grupper som utför utvärderings- och övervakningsverksamhet kan utföra sina uppgifter effektivt, särskilt genom att ge kommissionen och grupperna möjlighet att vända sig direkt till relevanta personer och genom att ge fullständig och obehindrad tillgång till alla områden, lokaler och handlingar som krävs för utvärderings- eller övervakningsverksamheten, inbegripet nationella och interna riktlinjer och instruktioner. Tillgång till relevanta säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter ska beviljas gruppmedlemmar och observatörer som har ett lämpligt säkerhetsgodkännande som har utfärdats av en behörig myndighet.

6. Kommissionen ska ansvara för nödvändiga arrangemang kring resan till och från den besökta medlemsstaten för kommissionens företrädare och medlemsstaternas experter i grupperna.

Kommissionen ska stå för kostnaderna för resa och uppehälle för de experter som deltar i besöken och den expert under utbildning som avses i artikel 16.2.

Den besökta medlemsstaten ska ansvara för nödvändig transport på plats, med undantag för oanmälda besök.

Artikel 4

Utvärderingsformer

1. Utvärderingarna kan göras i form av

- a) förstagångsutvärderingar,
- b) periodiska utvärderingar,
- c) oanmälda utvärderingar,
- d) tematiska utvärderingar.

2. Kommissionen ska anordna förstagångsutvärderingar efter det att en medlemsstat har förklarat sig redo att utvärderas.

3. Kommissionen får anordna oanmälda utvärderingar, särskilt

- a) för att utvärdera tillämpningen av det vid de inre gränserna tillämpliga Schengenregelverket,
- b) när den får kännedom om framväxande eller systemiska problem som potentiellt kan ha en betydande negativ inverkan på funktionssättet för området utan inre gränskontroller, inbegripet omständigheter som skulle utgöra ett hot mot den allmänna ordningen eller den inre säkerheten inom detta område,
- c) när den har skäl att anse att en medlemsstat allvarligt försummar sina skyldigheter enligt Schengenregelverket, inbegripet när den har skäl att anse att det föreligger allvarliga kränkningar av de grundläggande rättigheterna.

4. Kommissionen får anordna tematiska utvärderingar i synnerhet för att bedöma genomförandet av större lagstiftningsändringar när de börjar tillämpas och av nya initiativ, eller för att bedöma frågor inom flera politikområden eller praxis i medlemsstater som står inför liknande utmaningar.

*Artikel 5***Former av övervakningsverksamhet**

Övervakningsverksamheten kan omfatta något av följande:

- a) Granskning av handlingsplaner och uppföljningsrapporter som lämnats in av de utvärderade medlemsstaterna.
- b) Återbesök.
- c) Kontrollbesök.

*Artikel 6***Utvärderings- och övervakningsmetoder**

Sådan utvärderings- och övervakningsverksamhet som avses i artiklarna 4 och 5 får utföras genom besök, frågeformulär eller, i undantagsfall, andra distansmetoder.

Varje utvärderings- och övervakningsmetod får användas var för sig eller i kombination med en annan metod, beroende på vad som är lämpligt.

*Artikel 7***Samarbete med unionens organ, kontor och byråer**

1. Kommissionen ska samarbeta med relevanta unionsorgan, unionskontor och unionsbyråer som deltar i genomförandet av Schengenregelverket samt med Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter.

Kommissionen får ingå överenskommelser med dessa unionsorgan, unionskontor och unionsbyråer för att underlätta samarbetet vad gäller genomförandet av denna förordning.

2. Kommissionen får begära att de unionsorgan, unionskontor och unionsbyråer som avses i punkt 1 i enlighet med sitt respektive mandat lämnar information, statistiska uppgifter eller riskanalyser, inbegripet om korruption och organiserad brottslighet, i den mån de kan undergräva medlemsstaternas tillämpning av Schengenregelverket, för att förbättra situationsmedvetenheten i den mening som avses i förordning (EU) 2019/1896 i fråga om medlemsstaternas genomförande av Schengenregelverket.

Den utvärderade medlemsstaten får lämna synpunkter på den information som föreskrivs i första stycket.

*Artikel 8***Samarbete med Frontex**

1. Frontex ska senast den 31 augusti varje år till rådet, kommissionen och medlemsstaterna lämna en riskanalys i syfte att inrätta det årliga utvärderingsprogram som avses i artikel 13.

Den riskanalys som avses i första stycket ska omfatta alla relevanta aspekter av den europeiska integrerade gränsförvaltningen och ska innehålla rekommendationer om specifika avsnitt av de yttre gränserna, specifika gränsövergångsställen och specifika platser som är relevanta för att utvärdera efterlevnaden av Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/115/EG ⁽²²⁾ i de medlemsstater som ska utvärderas under det påföljande året, i enlighet med det fleråriga utvärderingsprogrammet som inrättats enligt artikel 12.

⁽²²⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/115/EG av den 16 december 2008 om gemensamma normer och förfaranden för återvändande av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i medlemsstaterna (EUT L 348, 24.12.2008, s. 98).

2. Frontex ska senast den 31 augusti varje år till kommissionen lämna en separat riskanalys som ska innehålla rekommendationer om oanmälda utvärderingar under det påföljande året, oavsett i vilken ordning medlemsstaterna ska utvärderas varje år, i enlighet med det fleråriga utvärderingsprogrammet som inrättats enligt artikel 12.

De rekommendationer som avses i första stycket får avse vilken region eller vilket specifikt område som helst och ska innehålla en förteckning över minst tio specifika avsnitt av de yttre gränserna, minst tio specifika gränsövergångsställen och minst tio specifika platser som är relevanta för att utvärdera efterlevnaden av direktiv 2008/115/EG samt annan relevant information.

Artikel 9

Samarbete med Europol

I enlighet med artikel 4.1 u i förordning (EU) 2016/794 ska Europol tillhandahålla expertkunskaper, analyser, rapporter och andra relevanta uppgifter för att stödja genomförandet av denna förordning.

Artikel 10

Synergier med annan utvärderings- och övervakningsverksamhet

1. När kommissionen förbereder utvärderings- och övervakningsverksamheten ska den använda resultaten av relevanta mekanismer och instrument, inbegripet utvärderings- och övervakningsverksamhet som bedrivs av unionsorgan, unionskontor och unionsbyråer som deltar i genomförandet av Schengenregelverket, framför allt sårbarhetsbedömningen, och av Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter samt av oberoende nationella övervakningsmekanismer och övervakningsorgan, för att öka medvetenheten om funktionssättet för området utan inre gränskontroller och undvika dubbelarbete och motstridiga åtgärder. Kommissionen får, i samförstånd med den utvärderade medlemsstaten, använda resultaten av nationella kvalitetskontrollmekanismer, när sådana finns tillgängliga.

2. Rekommendationer enligt denna förordning ska komplettera de rekommendationer som lämnas i enlighet med artikel 32.7 i förordning (EU) 2019/1896 inom ramen för sårbarhetsbedömningen.

3. Kommissionen får på ett säkert och snabbt sätt dela med sig av uppgifter om utvärderingsrapporter, handlingsplaner och uppdateringar om genomförandet av handlingsplanerna till de relevanta organ, kontor och byråer på nationell nivå och unionsnivå som avses i punkt 1.

Det informationsutbyte som avses i första stycket ska ske i enlighet med de berörda unionsorganens, unionskontorens och unionsbyråernas mandat.

Artikel 11

Information från tredje parter

Utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna i artikel 20.1 får kommissionen, vid programplaneringen och genomförandet av utvärderings- och övervakningsverksamheten, beakta information om genomförandet av Schengenregelverket som lämnas av tredje parter, inbegripet oberoende myndigheter, icke-statliga organisationer och internationella organisationer.

Kommissionen ska underrätta medlemsstaterna om den information som lämnats av tredje parter som den anser vara relevant för programplaneringen av utvärderings- och övervakningsverksamheten. Medlemsstaterna ska därefter ha möjlighet att lämna synpunkter på innehållet i den informationen.

KAPITEL II

PROGRAMPLANERING

Artikel 12

Flerårigt utvärderingsprogram

1. Senast åtta månader innan följande sjuårsperiod börjar ska kommissionen, i tillämpliga fall efter samråd med de relevanta unionsorgan, unionskontor och unionsbyråer som avses i artikel 7, upprätta ett flerårigt utvärderingsprogram för en period på sju år.

Under varje flerårig utvärderingscykel ska varje medlemsstat genomgå en periodisk utvärdering och kan, när så är lämpligt, genomgå minst en tematisk eller oanmäld utvärdering på grundval av riskanalyser, ny lagstiftning eller information som kommissionen har erhållit i enlighet med artiklarna 7–11.

2. Kommissionen ska inrätta det fleråriga utvärderingsprogrammet genom en genomförandeakt. Den genomförandeakten ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 30.2.

Kommissionen ska översända det fleråriga utvärderingsprogrammet till Europaparlamentet och rådet.

3. Det fleråriga utvärderingsprogrammet får, när så är relevant, fastställa specifika prioriterade områden inom policyområdena i artikel 1.3 som ska omfattas av de periodiska utvärderingarna och ska inbegripa en preliminär tidsplan för dessa utvärderingar.

Det fleråriga utvärderingsprogrammet ska fastställa en preliminär förteckning över de medlemsstater som ska bli föremål för periodiska utvärderingar under ett visst år, utan att det påverkar de justeringar som görs enligt punkt 4 i denna artikel. Den preliminära ordningsföljd i vilken medlemsstaterna ska bli föremål för en periodisk utvärdering ska fastställas med hänsyn till den tid som har förflutit sedan den föregående periodiska utvärderingen. Hänsyn ska även tas till resultaten av tidigare utvärderingar, takten i genomförandet av handlingsplanerna och annan relevant information som kommissionen förfogar över, vilken har samlats in i enlighet med artiklarna 7–11, när det gäller medlemsstaternas praxis vid tillämpningen av Schengenregelverket.

4. I händelse av force majeure som förhindrar att utvärderingar genomförs enligt den preliminära tidsplan som fastställts i enlighet med punkt 3 får kommissionen, i samförstånd med de berörda medlemsstaterna, justera tidsplanen för de berörda utvärderingarna.

Kommissionen ska utan dröjsmål informera Europaparlamentet och rådet om händelser som avses i första stycket och om deras förväntade inverkan på planeringen av utvärderingar inom ramen för det fleråriga utvärderingsprogrammet.

Artikel 13

Årligt utvärderingsprogram

1. Kommissionen ska genom en genomförandeakt upprätta ett årligt utvärderingsprogram senast den 15 november det år som föregår det år som programmet avser. Det årliga utvärderingsprogrammet ska baseras framför allt på riskanalyser och annan information som kommissionen erhållit i enlighet med artiklarna 7–11. Den genomförandeakten ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 30.2.

2. Det årliga utvärderingsprogrammet ska innehålla en preliminär tidsplan för följande utvärderingar:

- a) Periodisk utvärdering av medlemsstater i enlighet med det fleråriga utvärderingsprogrammet.
- b) Förstagångsutvärderingar av en medlemsstat.

c) När så är lämpligt, tematiska utvärderingar, inbegripet tema, de medlemsstater som ska utvärderas och tilltänkta metoder för dessa utvärderingar.

3. Kommissionen ska utan dröjsmål översända det årliga utvärderingsprogrammet till Europaparlamentet och rådet.

I händelse av force majeure som hindrar att utvärderingar genomförs enligt den preliminära tidsplan som fastställts i enlighet med punkt 2 får kommissionen, i samförstånd med de berörda medlemsstaterna, justera tidsplanen för de berörda utvärderingarna.

Kommissionen ska utan dröjsmål informera Europaparlamentet och rådet om händelser som avses i första stycket och om deras förväntade inverkan på planeringen av utvärderingar inom ramen för det årliga utvärderingsprogrammet.

Artikel 14

Standardiserat frågeformulär

1. Kommissionen ska genom en genomförandeakt upprätta och uppdatera ett standardiserat frågeformulär. Den genomförandeakten ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 30.2.

Vid utarbetandet av frågeformuläret får kommissionen samråda med de relevanta unionsorgan, unionskontor och unionsbyråer som avses i artikel 7.

2. Det standardiserade frågeformuläret ska omfatta genomförandet av relevant lagstiftning och de organisatoriska och tekniska medel som är tillgängliga för genomförandet av Schengenregelverket, inbegripet de som avses i handböcker, Schengenkataloger och relevanta statistiska uppgifter.

3. Senast den 1 juli varje år ska kommissionen skicka det standardiserade frågeformuläret till de medlemsstater som enligt det årliga utvärderingsprogrammet ska genomgå periodisk utvärdering påföljande år.

De medlemsstater som avses i första stycket ska meddela kommissionen sina svar den 31 oktober samma år.

Kommissionen ska göra de svar som avses i andra stycket tillgängliga för de övriga medlemsstaterna.

4. På kommissionens begäran ska de utvärderade medlemsstaterna uppdatera sina svar på det standardiserade frågeformuläret och på begäran besvara kompletterande frågor före en viss utvärdering. Medlemsstaterna får också tillhandahålla resultaten av nationella kvalitetskontrollmekanismer och internrevisioner när så är relevant.

KAPITEL III

GEMENSAMMA BESTÄMMELSER FÖR GENOMFÖRANDE AV UTVÄRDERINGS- OCH ÖVERVAKNINGSVERKSAMHET

Artikel 15

Gruppmedlemmar och observatörer

1. De gruppmedlemmar och observatörer som deltar i utvärderings- och övervakningsverksamhet ska ha lämpliga kvalifikationer, inklusive gedigna teoretiska kunskaper och erfarenheter inom de områden som omfattas av utvärderings- och övervakningsmekanismen samt goda kunskaper om principer, förfaranden och tekniker för utvärdering; de ska också kunna kommunicera effektivt på ett gemensamt språk.

2. Experter från de medlemsstater som, i enlighet med relevant anslutningsakt, är bundna av men ännu inte fullt ut tillämpar Schengenregelverket ska delta i utvärderings- och övervakningsverksamhet avseende alla delar av Schengenregelverket.

*Artikel 16***Utbildning av experter, observatörer och experter under utbildning**

1. Medlemsstaterna och kommissionen, i samarbete med de relevanta unionsorgan, unionskontor eller unionsbyråer som avses i artikel 7, ska säkerställa att medlemsstaternas experter och kommissionens företrädare får lämplig utbildning för att bli Schengenutvärderare.

Kommissionen ska säkerställa att utbildningskurser för Schengenutvärderare anordnas inom alla relevanta politikområden och omfattar myndigheternas korrekta funktionssätt samt komponenter om grundläggande rättigheter som tagits fram med hjälp av Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter.

Kommissionen ska i nära samarbete med medlemsstaterna och de relevanta unionsorgan, unionskontor eller unionsbyråer som avses i artikel 7 hålla den inledande kursplanen uppdaterad och vid behov tillhandahålla uppföljning och fortbildning.

2. I vederbörligen motiverade fall får varje grupp som genomför periodiska utvärderingar inbegripa en expert under utbildning från antingen en medlemsstat eller kommissionen.

3. Observatörerna ska ha lämplig utbildning.

*Artikel 17***Pool av experter från medlemsstaterna**

1. Kommissionen ska i samarbete med medlemsstaterna varje år inrätta en pool av experter vars yrkesbakgrund omfattar de politiska områdena eller, när så är relevant, de specifika prioriterade områden som anges i det fleråriga utvärderingsprogrammet.

2. Parallellt med upprättandet av det årliga utvärderingsprogrammet i enlighet med artikel 13.1 ska medlemsstaterna på inbjudan av kommissionen utse en eller flera kvalificerade experter för varje politikområde till följande års expertpool. Varje medlemsstat ska säkerställa att minst en utsedd expert för varje politikområde är tillgänglig under ett kalenderår. Medlemsstaterna får ange den sexmånadersperiod då en utsedd expert är tillgänglig och preferenser för en viss utvärdering. Kommissionen ska i möjligaste mån beakta dessa preferenser.

Medlemsstaterna ska inte vara skyldiga att utse experter på områden där de av objektiva skäl inte utvärderas eller, i exceptionella fall, om utseendet i hög grad påverkar fullgörandet av nationella uppgifter. Om en medlemsstat åberopar det sistnämnda ska den till kommissionen skriftligen lämna en motivering och information om den exceptionella situationen.

Medlemsstaterna ska informera kommissionen om den nationella kontaktpunkt som utsetts för att kommunicera en utplacering av experter.

3. Beroende på vilka utvärderingar som ingår i det årliga utvärderingsprogrammet ska kommissionen i inbjudan ytterligare specificera yrkeskraven för de experter som ska utses.

4. Medlemsstaterna ska utse experter inom sex veckor från mottagandet av den inbjudan som avses i punkt 2.

5. Medlemsstaterna ska säkerställa att de utsedda experterna uppfyller de villkor som avses i artikel 15 och de specifika krav som anges i inbjudan avseende inrättande av expertpoolen.

6. Experter som har fått sådan lämplig utbildning som avses i artikel 16 ska när så är möjligt utses till den expertpool som inrättas för det år som följer på det år då de gick relevant utbildningskurs.

7. Kommissionen får bjuda in relevanta unionsorgan, unionskontor och unionsbyråer som avses i artikel 7 att utse observatörer till expertpoolen.

8. Kommissionen ska bedöma de utsedda experterna och bekräfta valet av experter till poolen inom en vecka efter deras utseende. Inom en månad från inrättandet av expertpoolen ska kommissionen informera medlemsstaterna om valet av experter för de utvärderingar som planeras under det kommande året, med beaktande av tillgängligheten och de preferenser som har uttryckts för en viss utvärdering.

9. Om ingen av experterna för politikområdena uppfyller de krav som avses i punkt 3 ska kommissionen uppmana den berörda medlemsstaten att utse en ny expert för politikområdet i fråga.

10. Medlemsstaterna ska säkerställa att de utsedda experterna är tillgängliga för utvärderingar, såvida de inte befinner sig i en exceptionell situation, såsom en situation som i hög grad påverkar fullgörandet av nationella uppgifter eller detta inte är möjligt på grund av en experts personliga situation. Om en medlemsstat åberopar en sådan exceptionell situation ska den till kommissionen skriftligen lämna en motivering och information om situationen.

Om en expert inte längre är tillgänglig för poolen ska den berörda medlemsstaten inom rimlig tid utse en ersättare.

11. Kommissionen ska hålla förteckningen över experter i poolen uppdaterad och informera medlemsstaterna om det antal experter som varje medlemsstat utsett och deras profiler.

Artikel 18

Inrättande av grupperna

1. Kommissionen ska fastställa hur många experter från medlemsstaterna och företrädare för kommissionen som ska delta i en grupp utifrån utvärderings- eller övervakningsverksamhetens särdrag och behov. Högst två företrädare för kommissionen får finnas med i en grupp. Minst tre experter från medlemsstaterna ska finnas med i en grupp som deltar i ett anmält eller oanmält besök. Kommissionen ska välja ut experter från expertpoolen att bli medlemmar i en grupp.

När kommissionen och medlemsstaterna inrättar grupperna för återbesök och kontrollbesök i en viss medlemsstat ska de sträva efter att säkerställa att minst hälften av experterna från medlemsstaterna i gruppen är samma personer som de som deltog i utvärderingen.

2. Vid valet av experter ska kommissionen ta hänsyn till de profiler som behövs för en viss utvärderings- eller övervakningsverksamhet med beaktande av behovet av att säkerställa geografisk balans och balans i fråga om yrkeserfarenhet samt de nationella förvaltningarnas kapacitet.

Medlemsstaternas experter får inte delta i en grupp som utför utvärderings- eller övervakningsverksamhet avseende den medlemsstat där de är anställda.

3. Kommissionen ska bjuda in de utvalda experterna omedelbart efter det att datum för utvärderings- eller övervakningsverksamheten har fastställts och senast tio veckor innan utvärderings- eller övervakningsverksamheten är planerad att inledas. De inbjudna experterna ska svara inom en vecka från mottagandet av inbjudan, i samförstånd med den myndighet som utsett dem.

De inbjudningar som avses i första stycket ska skickas via de utsedda nationella kontaktpunkterna.

4. Vid oanmälda besök ska kommissionen skicka inbjudningarna via de utsedda nationella kontaktpunkterna senast två veckor innan besöket är planerat att inledas. Inbjudna experter ska svara inom 72 timmar från mottagandet av inbjudan, i samförstånd med den myndighet som utsett dem.

5. Kommissionen får bjuda in relevant unionsorgan, unionskontor och unionsbyråer som avses i artikel 7 att utse en företrädare med relevant yrkes- och fälterfarenhet att delta som observatör i en utvärderings- eller övervakningsverksamhet på ett område som omfattas av deras mandat. De tidsfrister som anges i punkterna 3 och 4 i den här artikeln ska gälla för inbjudan och svaret.

6. Om en medlemsstat önskar utse en expert under utbildning i enlighet med artikel 16.2 ska den underrätta kommissionen om detta minst sex veckor innan utvärderingen är planerad att inledas.

7. De observatörer som avses i punkt 5 ska stödja gruppen på begäran av de ledande experterna, men de får inte delta i gruppens interna beslutsprocess.

De experter under utbildning som avses i punkt 6 ska inte delta aktivt i utvärderingsverksamheten.

8. Om kommissionen inte får bekräftelse på att det erforderliga antalet experter från poolen kommer att delta minst sex veckor innan utvärderings- eller övervakningsverksamheten är planerad att inledas, eller minst en vecka innan vid oanmälda besök, ska kommissionen utan dröjsmål bjuda in alla medlemsstater att utse kvalificerade experter utanför poolen för de lediga platserna. Medlemsstaterna ska svara inom 72 timmar från mottagandet av den inbjudan.

9. Kommissionen ska utse en ledande expert från kommissionen och föreslå medlemsstaternas ledande expert. Medlemsstaternas ledande expert ska utses av medlemmarna i gruppen så snart som möjligt efter det att gruppen har inrättats.

De ledande experterna ska särskilt ansvara för den övergripande planeringen, förberedande verksamhet, organisationen av gruppen, genomförandet av utvärderingen, samordningen av utarbetandet av utvärderingsrapporten, framläggandet av utvärderingsrapporten och rekommendationerna, kvalitetskontrollen och uppföljningen samt relevant övervakningsverksamhet, när så är lämpligt.

Artikel 19

Genomförande av besök

1. Grupperna ska göra alla förberedelser som krävs för att säkerställa att besöken blir effektiva, konsekventa och leder till korrekta resultat.

2. Det detaljerade programmet för besöken i en medlemsstat eller hos dess konsulat ska fastställas av kommissionen i nära samarbete med de ledande experterna och den berörda medlemsstaten.

Det detaljerade program som avses i första stycket kan omfatta besök hos och möten med nationella myndigheter och organ samt icke-statliga och internationella organisationer, andra enheter, byråer och organ som stöder medlemsstaterna i genomförandet av Schengenregelverket.

3. För anmälda besök ska kommissionen samråda med och underrätta den berörda medlemsstaten om tidsplanen och det detaljerade programmet minst sex veckor innan besöket ska äga rum. Den ska i förväg ange namnen på gruppens medlemmar och observatörerna. Den berörda medlemsstaten ska utse en kontaktpunkt för de praktiska arrangemangen kring besöket.

4. Oanmälda besök ska äga rum med minst 24 timmars förvarning till den berörda medlemsstaten. Oanmälda besök vid de inre gränserna ska äga rum utan förvarning till den berörda medlemsstaten. Oanmälda besök får äga rum utan förvarning till den berörda medlemsstaten om kommissionen har underbyggda skäl att anse att det föreligger allvarliga kränkningar av de grundläggande rättigheterna vid tillämpningen av Schengenregelverket. Kontrollbesök får också äga rum utan förvarning till den berörda medlemsstaten.

Kommissionen ska fastställa ett detaljerat program för oanmälda besök. Om en medlemsstat har underrättats om ett oanmält besök får kommissionen samråda med den berörda medlemsstaten om tidsplanen och det detaljerade programmet.

Artikel 20

Utvärderingsrapporter och rekommendationer

1. Gruppen ska utarbeta en utvärderingsrapport efter varje utvärdering.

Vid utarbetandet av utvärderingsrapporten ska grupperna beakta svaren på det standardiserade frågeformuläret, eventuell ytterligare information som erhållits i enlighet med artiklarna 7–11 och kontrollerats under utvärderingsverksamheten samt resultaten av utvärderingsverksamheten. Utvärderingsrapporterna får innehålla dokumentärt och digitalt material till stöd för resultaten. Om en utvärdering genomförs genom ett besök ska gruppen utarbeta utvärderingsrapporten under besöket.

Gruppen ska ha det övergripande ansvaret för att utarbeta utvärderingsrapporten och säkerställa dess integritet och kvalitet. Vid oenighet ska gruppen sträva efter att nå en kompromiss.

Kommissionen ska översända utkastet till utvärderingsrapport med utkastet till rekommendationer till den utvärderade medlemsstaten inom fyra veckor från det att utvärderingsverksamheten avslutats. Den utvärderade medlemsstaten ska lämna sina synpunkter på utkastet till utvärderingsrapport inom två veckor från mottagandet. På begäran av den utvärderade medlemsstaten ska ett möte om utkastet hållas senast fem arbetsdagar efter mottagandet av synpunkterna från den utvärderade medlemsstaten. Den utvärderade medlemsstatens synpunkter ska avspglas i utkastet till utvärderingsrapport när så är relevant.

2. Utvärderingsrapporten ska innehålla en analys av kvalitativa, kvantitativa, operativa, administrativa och organisatoriska aspekter och en redogörelse för brister, förbättringspotential och bästa praxis som konstaterats under utvärderingen.

3. Iakttagelserna kan bedömas som något av följande:

- a) Bästa praxis.
- b) Förbättringar är nödvändiga.
- c) Otillräcklig efterlevnad.

4. Kommissionen ska anta utvärderingsrapporten genom en genomförandeakt. Den genomförandeakten ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 30.2. Utvärderingsrapporten ska antas senast fyra månader efter det att utvärderingsverksamheten avslutats.

Utvärderingsrapporten ska innehålla rekommendationer om åtgärder för att avhjälpa de brister som konstaterades och göra de förbättringar som föreslogs under utvärderingen och ange prioriteringar för genomförandet av dem. Utvärderingsrapporten får innehålla rimliga tidsfrister som fastställts i samarbete med den berörda medlemsstaten för genomförandet av rekommendationerna. Om en allvarlig brist konstateras vid utvärderingen ska de särskilda bestämmelserna i artikel 22 tillämpas.

Kommissionen ska översända utvärderingsrapporten till Europaparlamentet och rådet senast 14 dagar efter att rapporten har antagits.

5. Om den utvärderade medlemsstaten, inom tio arbetsdagar från mötet om utkastet, i sak bestrider innehållet i utkastet till utvärderingsrapport eller en iakttagelses art ska den rapport som ska antas av kommissionen begränsas till iakttagelser och inte innehålla några rekommendationer. I sådana fall, och utan att det påverkar tillämpningen av artikel 22, ska kommissionen senast fyra månader efter det att utvärderingsverksamheten avslutats översända ett separat förslag till rådet om antagande av rekommendationer genom ett genomförandebeslut. Förslaget får innehålla rimliga tidsfrister som fastställts i samarbete med medlemsstaten för genomförandet av rekommendationerna och ska ange prioriteringar för genomförandet av dem.

Rådet ska anta rekommendationerna och översända dem till Europaparlamentet och de nationella parlamenten.

*Artikel 21***Uppföljning och övervakning**

1. Inom två månader från kommissionens antagande av utvärderingsrapporten med rekommendationer, enligt artikel 20.4, eller rådets antagande av rekommendationer, enligt artikel 20.5, ska den utvärderade medlemsstaten till kommissionen och rådet lämna in en handlingsplan för genomförandet av alla rekommendationerna. De övriga medlemsstaterna ska uppmanas att lämna synpunkter på handlingsplanen.

2. Efter samråd med den grupp som utfört utvärderingsverksamheten ska kommissionen förse den utvärderade medlemsstaten med en översyn av handlingsplanens lämplighet och, inom en månad från det att den lämnats in.

Om kommissionen inte anser att handlingsplanen är lämplig ska den utvärderade medlemsstaten lämna in en reviderad handlingsplan inom en månad från mottagandet av översynen. Kommissionen ska också lägga fram översynen av handlingsplanen för rådet.

3. Den utvärderade medlemsstaten ska rapportera till kommissionen och rådet om genomförandet av sin handlingsplan var sjätte månad från den dag då meddelandet om mottagande av översynen av handlingsplanen lämnades till dess att kommissionen anser att handlingsplanen är helt genomförd. Beroende på typen av brister och hur genomförandet av rekommendationerna framskrider får kommissionen, i samråd med den utvärderade medlemsstaten, kräva en annan rapporteringsfrekvens för den utvärderade medlemsstaten.

Om den utvärderade medlemsstaten inte rapporterar regelbundet om genomförandet av handlingsplanen ska kommissionen informera rådet och Europaparlamentet om att den utvärderade medlemsstaten inte uppfyller sina skyldigheter.

Kommissionen får utföra kontrollbesök för att övervaka hur genomförandet av handlingsplanen framskrider.

Om kommissionen anser att handlingsplanen är helt genomförd ska den informera medlemsstaterna om att handlingsplanen har avslutats.

KAPITEL IV

ALLVARLIG BRIST OCH SÄRSKILDA FORMER AV UTVÄRDERING*Artikel 22***Särskilda bestämmelser när en allvarlig brist konstaterats i utvärderingsrapporten**

1. Vid slutet av utvärderingsverksamheten ska kommissionens och medlemsstaternas ledande experter på gruppens vägnar skriftligen informera den utvärderade medlemsstaten om att en allvarlig brist har konstaterats. Rådet ska också informeras utan dröjsmål.

Den utvärderade medlemsstaten ska omedelbart vidta avhjälpande åtgärder, inbegripet att vid behov mobilisera alla lämpliga operativa och finansiella medel. Den utvärderade medlemsstaten ska utan dröjsmål informera kommissionen och de övriga medlemsstaterna om de omedelbara avhjälpande åtgärder som vidtagits eller planeras. Samtidigt ska kommissionen informera de relevanta unionsorgan, unionskontor och unionsbyråer som avses i artikel 7 om den allvarliga bristen så att de eventuellt kan stödja den utvärderade medlemsstaten.

2. Den utvärderingsrapport som utarbetats i enlighet med artikel 20.1, 20.2 och 20.3 ska som en prioritering inbegripa de iakttagelser som ledde till att en allvarlig brist konstaterades. Den allvarliga bristens eller de allvarliga bristernas natur ska tydligt framgå av utvärderingsrapportens rubrik och slutsatser. Den ska åtföljas av utkast till rekommendationer om bland annat omedelbara avhjälpande åtgärder. Kommissionen ska översända utkastet till utvärderingsrapport till den utvärderade medlemsstaten inom två veckor från det att utvärderingsverksamheten avslutats.

Den utvärderade medlemsstaten ska lämna sina synpunkter på utkastet till utvärderingsrapport inom tio arbetsdagar från mottagandet. På begäran av den utvärderade medlemsstaten ska ett möte om utkastet hållas senast fem arbetsdagar efter mottagandet av synpunkterna från den utvärderade medlemsstaten.

3. Vid vederbörligen motiverade och tvingande skäl till skyndsamhet gällande den allvarliga bristen ska kommissionen anta utvärderingsrapporten senast sex veckor från det att utvärderingsverksamheten avslutats genom en omedelbart tillämplig genomförandeakt i enlighet med det förfarande som avses i artikel 30.3. Kommissionen ska översända utvärderingsrapporten till Europaparlamentet.

4. Mot bakgrund av iakttagelserna ska gruppen utarbeta rekommendationer till åtgärder för att avhjälpa den allvarliga brist som konstaterats i utvärderingsrapporten.

Kommissionen ska, inom sex veckor från det att utvärderingsrapporten antagits, för rådet lägga fram utvärderingsrapporten tillsammans med ett förslag till rekommendationer om åtgärder för att avhjälpa de allvarliga brister som konstaterats under utvärderingen och ange prioriteringar för genomförandet av dem.

Rådet ska anta rekommendationer inom en månad från mottagandet av förslaget.

Rådet ska översända rekommendationerna till Europaparlamentet och de nationella parlamenten.

Rådet ska fastställa proportionella tidsfrister för genomförandet av de rekommendationer som avser en allvarlig brist och ange hur ofta den utvärderade medlemsstaten ska rapportera till kommissionen och rådet om genomförandet av handlingsplanen.

5. Om ett besök avslöjar en allvarlig brist som anses utgöra ett allvarligt hot mot den allmänna ordningen eller den inre säkerheten inom området utan inre gränskontroller, eller konstateras på grundval av en risk för en systematisk kränkning av grundläggande rättigheter, ska kommissionen omedelbart informera Europaparlamentet och rådet om detta.

Rådet ska skyndsamt diskutera frågan och sträva efter att, på grundval av ett förslag från kommissionen, genom en genomförandeakt anta rekommendationer om fastställande av lämpliga åtgärder för att avhjälpa eller begränsa den allvarliga bristens inverkan på den allmänna ordningen eller den inre säkerheten inom området utan inre gränskontroller, eller den systematiska kränkningen av grundläggande rättigheter, inom två veckor från mottagandet av förslaget. Rådets beslut om fastställande av rekommendationer ska inte påverka tillämpningen av artikel 29 i förordning (EU) 2016/399 och artikel 42.1 i förordning (EU) 2019/1896.

Rådet ska översända rekommendationerna till Europaparlamentet.

6. Den utvärderade medlemsstaten ska lämna in sin handlingsplan till kommissionen och rådet inom en månad från det att rekommendationerna antagits. De övriga medlemsstaterna ska uppmanas att lämna synpunkter på handlingsplanen. Kommissionen ska översända handlingsplanen till Europaparlamentet.

Efter samråd med den grupp som genomfört utvärderingsverksamheten, ska kommissionen förse den utvärderade medlemsstaten med en översyn av handlingsplanens lämplighet inom två veckor från det att den lämnades in. Om kommissionen inte anser att handlingsplanen är lämplig ska den utvärderade medlemsstaten lämna in en reviderad handlingsplan inom två veckor från mottagandet av översynen.

Kommissionen ska lägga fram översynen av handlingsplanen för rådet och översända den till Europaparlamentet.

Den utvärderade medlemsstaten ska rapportera till kommissionen och rådet om genomförandet av sin handlingsplan till dess att kommissionen anser att handlingsplanen är helt genomförd.

7. För att kontrollera de framsteg som gjorts i genomförandet av de rekommendationer som avser den allvarliga bristen ska kommissionen anordna ett återbesök som ska äga rum senast ett år efter dagen för utvärderingsverksamheten.

Gruppen ska utarbeta en återbesöksrapport i enlighet med artikel 20.1 med en bedömning av de framsteg som gjorts i genomförandet av rådets rekommendationer och en slutsats om huruvida den allvarliga bristen har åtgärdats.

Kommissionen ska anta en återbesöksrapport genom en genomförandeakt. Den genomförandeakten ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 30.2. Kommissionen ska lämna återbesöksrapporten till rådet.

8. Rådet får uttrycka sin ståndpunkt om återbesöksrapporten och får vid behov uppmana kommissionen att lämna in ett förslag till rekommendationer om åtgärder för att avhjälpa den kvarstående allvarliga brist som konstaterades i återbesöksrapporten. I ett sådant fall ska punkterna 6 och 7 tillämpas.

9. När kommissionen anser att handlingsplanen kan avslutas ska den anordna ett kontrollbesök och informera rådet om resultatet av detta. Kommissionen ska också informera Europaparlamentet om att handlingsplanen kan avslutas.

Rådet ska på grundval av kommissionens förslag, och med hänsyn tagen till resultatet av kontrollbesöket, anta ett genomförandebeslut om godkännande av avslutandet av handlingsplanen.

Artikel 23

Särskilda bestämmelser för förstagångsutvärderingar

1. Mot bakgrund av resultaten ska den utvärderingsrapport efter en förstagångsutvärdering som utarbetas i enlighet med artikel 20.1–20.4 åtföljas av utkast till rekommendationer om avhjälpan åtgärder.

Kommissionen ska lägga fram ett förslag för rådet om antagande av de berörda rekommendationerna senast fyra månader efter det att utvärderingsverksamheten avslutats.

2. Rådet ska anta rekommendationer. Det får fastställa tidsfrister för genomförandet av specifika rekommendationer.

Rådet ska översända rekommendationerna till Europaparlamentet och de nationella parlamenten.

3. Den utvärderade medlemsstaten ska lämna in en handlingsplan om genomförande av alla rekommendationer till kommissionen och rådet.

Efter samråd med den grupp som utfört utvärderingsverksamheten ska kommissionen informera den utvärderade medlemsstaten med en översyn av handlingsplanens lämplighet inom en månad från det att den lämnats in.

Om kommissionen inte anser att handlingsplanen är lämplig ska den utvärderade medlemsstaten lämna in en reviderad handlingsplan.

Den utvärderade medlemsstaten ska rapportera till kommissionen och rådet om genomförandet av handlingsplanen var sjätte månad från den dag då meddelandet om mottagande av översynen lämnades.

4. Om utvärderingsrapporten visar att den utvärderade medlemsstaten inte uppfyller de nödvändiga villkoren för att tillämpa Schengenregelverket ska kommissionen anordna ett eller flera återbesök.

Gruppen ska utarbeta en återbesöksrapport i enlighet med artikel 20.1–20.4 med en bedömning av de framsteg som gjorts i genomförandet av rådets rekommendationer.

Kommissionen ska anta återbesöksrapporten genom en genomförandeakt. Den genomförandeakten ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 30.2. Kommissionen ska lämna återbesöksrapporten och, om så är lämpligt, ett förslag till rådets rekommendationer till rådet för antagande i form av ett genomförandebeslut.

5. När kommissionen anser att handlingsplanen kan avslutas ska den anordna ett kontrollbesök innan handlingsplanen avslutas.

Kommissionen ska informera Europaparlamentet och rådet om resultatet av kontrollbesöket. Kommissionen ska informera Europaparlamentet och rådet om att handlingsplanen kan avslutas.

Rådet ska på grundval av kommissionens förslag, och med hänsyn tagen till resultatet av kontrollbesöket, anta ett genomförandebeslut om godkännande av avslutandet av handlingsplanen.

6. Medlemsstater för vilka ett rådsbeslut har antagits om att bestämmelserna i Schengenregelverket ska tillämpas helt ska utvärderas i enlighet med artikel 1.2 a senast ett år efter datumet då Schengenregelverket började tillämpas helt i den medlemsstaten. Det årliga utvärderingsprogrammet ska uppdateras i detta syfte.

Artikel 24

Särskild bestämmelse för tematiska utvärderingar

Artikel 23.1, 23.2 och 23.3 ska tillämpas på tematiska utvärderingar.

Om en allvarlig brist konstateras vid den tematiska utvärderingen ska artikel 22 tillämpas.

KAPITEL V

FÖRVALTNING AV SCHENGENSAMARBETET OCH SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 25

Rapportering till Europaparlamentet och rådet

Kommissionen ska årligen lämna en omfattande rapport till Europaparlamentet och rådet om de utvärderingar som har genomförts enligt denna förordning under det föregående året. Den rapporten ska offentliggöras.

Den rapport som avses i första stycket ska innehålla uppgifter om de utvärderingar som har genomförts under det föregående året, hur expertpoolen fungerar, inbegripet tillgängligheten hos medlemsstaternas experter, om de slutsatser som dragits av dessa utvärderingar och om läget med avseende på de avhjälpande åtgärder som medlemsstaterna har vidtagit. Rapporten ska, på grundval av resultaten från den utvärderings- och övervakningsverksamhet som genomförts enligt denna förordning, ta upp gemensamma frågor, bästa praxis och innovativa lösningar, i syfte att förbättra genomförandet av Schengenregelverket. Rapporten ska ta hänsyn till synergier med andra övervakningsverktyg och mekanismer för att öka medvetenheten om funktionen av området utan inre gränskontroller.

Kommissionen ska utan dröjsmål översända den rapport som avses i första stycket till de nationella parlamenten. Rådet ska diskutera rapporten med beaktande av utvärderingarnas bidrag till funktionen av området utan inre gränskontroller.

Kommissionen ska minst två gånger om året informera Europaparlamentet och rådet om hur genomförandet av de av medlemsstaterna upprättade handlingsplanerna framskrider. Kommissionen ska särskilt lämna information om sina översyner av handlingsplanernas lämplighet, resultatet av återbesök och kontrollbesök samt sina synpunkter när kommissionen anser att det har varit en märkbar brist på framsteg i genomförandet av en handlingsplan.

*Artikel 26***Handledning för Schengenutvärdering**

Kommissionen ska i nära samarbete med medlemsstaterna fastställa och vid behov uppdatera riktlinjer särskilt om följande:

- a) Utbildningsansvar avseende experter, kommissionens företrädare och observatörer.
- b) Förberedande verksamhet för utvärderingar.
- c) Genomförande av besök, inbegripet oanmälda besök.
- d) Genomförande av utvärderings- och övervakningsverksamhet, inbegripet genom frågeformulär eller i undantagsfall genom andra distansmetoder.
- e) Utarbetande och inbegripande av dokumentärt och digitalt material i utvärderingsrapporterna.
- f) Uppföljning, särskilt av återbesök och kontrollbesök.
- g) Synergier med annan utvärderings- och övervakningsverksamhet.
- h) Logistik och finansiella frågor med anknytning till anordnandet av utvärderings- och övervakningsverksamheten.
- i) Kontroll av unionsorgans, unionskontors och unionsbyråers verksamhet, i den mån de utför uppgifter på medlemsstaternas vägnar för att bistå vid den operativa tillämpningen av bestämmelserna i Schengenregelverket.

*Artikel 27***Översyn**

Kommissionen ska se över tillämpningen av denna förordning och lämna en rapport till rådet inom sex månader från antagandet av samtliga rapporter om de utvärderingar som ingår i det första fleråriga utvärderingsprogram som antagits i enlighet med denna förordning. Den översynen ska omfatta alla delar av denna förordning, inbegripet frågan om hur förfarandena för antagande av akter enligt utvärderingsmekanismen har fungerat. Kommissionen ska utan dröjsmål lämna rapporten till Europaparlamentet.

*Artikel 28***Känsliga uppgifter**

1. Gruppmedlemmarna, observatörerna och experterna under utbildning ska betrakta alla uppgifter som de samlar in under utförandet av sitt uppdrag som konfidentiella.
2. Rapporterna ska klassificeras som *känsliga icke-säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter* i enlighet med beslut (EU, Euratom) 2015/443. De ska klassificeras som "RESTREINT UE/EU RESTRICTED" i den mening som avses i beslut (EU, Euratom) 2015/444, om en sådan säkerhetsskyddsklassificering krävs enligt artikel 5.3 i det beslutet eller efter en vederbörligen motiverad begäran från den utvärderade medlemsstaten.

Kommissionen ska, efter samråd med den berörda medlemsstaten, besluta vilken del av utvärderingsrapporten som får offentliggöras.

3. Översändande och behandling av säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter och handlingar vid tillämpningen av denna förordning ska ske i enlighet med tillämpliga säkerhetsbestämmelser. Dessa bestämmelser ska inte hindra att information görs tillgänglig för Europaparlamentet och de relevanta unionsorgan, unionskontor och unionsbyråer som avses i artikel 7.

*Artikel 29***Villkor för Irlands deltagande**

1. Irlands experter ska endast delta i utvärderingen av den del av Schengenregelverket som Irland har bemyndigats att delta i.

2. Utvärderingarna ska endast omfatta Irlands ändamålsenliga och effektiva tillämpning av den del av Schengenregelverket som landet har bemyndigats att delta i.
3. Irland ska endast delta i rådets antagande av rekommendationer med avseende på den del av Schengenregelverket som landet har bemyndigats att delta i.

Artikel 30

Kommittéförfarande

1. Kommissionen ska biträdas av en kommitté. Denna kommitté ska vara en kommitté i den mening som avses i förordning (EU) nr 182/2011.
2. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 5 i förordning (EU) nr 182/2011 tillämpas.

Om kommittén inte avger något yttrande ska kommissionen inte anta utkastet till genomförandeakt och artikel 5.4 tredje stycket i förordning (EU) nr 182/2011 ska tillämpas.

3. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 8 i förordning (EU) nr 182/2011 jämförd med artikel 5 i den förordningen tillämpas.

Artikel 31

Övergångsbestämmelser

1. Det första fleråriga utvärderingsprogrammet och det första årliga utvärderingsprogrammet enligt denna förordning ska inrättas senast den 1 december 2022 och inledas den 1 februari 2023.

Det första fleråriga utvärderingsprogrammet enligt denna förordning ska beakta de utvärderingar som redan gjorts inom ramen för det andra fleråriga program som antagits enligt förordning (EU) nr 1053/2013 och ska utarbetas som en fortsättning på det programmet.

2. Det standardiserade frågeformulär som antagits enligt förordning (EU) nr 1053/2013 ska användas till dess att det standardiserade frågeformulär som avses i artikel 14 i den här förordningen har upprättats.
3. När det gäller utvärderingar som har genomförts före den 1 februari 2023 ska utvärderingsrapporter och rekommendationer antas i enlighet med förordning (EU) nr 1053/2013. Uppföljningen och övervakningen av sådana utvärderingar, från och med inlämnandet av handlingsplanerna, ska genomföras i enlighet med den här förordningen.

Artikel 32

Upphävande

Förordning (EU) nr 1053/2013 ska upphöra att gälla med verkan från den 1 oktober 2022 med undantag av bestämmelserna om antagande av utvärderingsrapporterna och rekommendationerna, vilka ska tillämpas fram till dess att de utvärderingsrapporter och rekommendationer som avses i artikel 31.3 i den här förordningen antas.

Hänvisningar till den upphävda förordningen ska anses som hänvisningar till den här förordningen och ska läsas i enlighet med jämförelsetabellen i bilagan.

Artikel 33

Ikraftträdande och tillämpning

Denna förordning träder i kraft den tjugonde dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Den ska tillämpas från och med den 1 oktober 2022.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i medlemsstaterna i enlighet med fördragen.

Utfärdad i Luxemburg den 9 juni 2022.

På rådets vägnar
É. DUPOND-MORETTI
Ordförande

BILAGA

Jämförelsetabell

Förordning (EU) nr 1053/2013	Denna förordning
Artikel 1.1 och 1.2	Artikel 1.1 och 1.2
Artikel 1.3	Artikel 15.2
Artikel 2	Artikel 2
Artikel 3	Artikel 3
–	Artikel 4
–	Artikel 5
Artikel 4.1	Artikel 1.3
Artikel 4.2 och 4.3	Artikel 6
Artikel 8	Artikel 7
Artikel 7	Artikel 8
–	Artikel 9
–	Artikel 10
–	Artikel 11
Artikel 5	Artikel 12
Artikel 6	Artikel 13
Artikel 9	Artikel 14
Artikel 12	Artikel 15.1
Artikel 12	Artikel 16
–	Artikel 17
Artiklarna 10 och 11	Artikel 18
Artikel 13	Artikel 19
Artiklarna 14 och 15	Artikel 20
Artikel 16	Artikel 21
–	Artikel 22
–	Artikel 23
–	Artikel 24
Artikel 20	Artikel 25
–	Artikel 26
Artikel 22	Artikel 27
Artikel 19	–
Artikel 17	Artikel 28
Artikel 18	Artikel 29
Artikel 21	Artikel 30
Artikel 23	Artikel 31
Artikel 23	Artikel 32
Artikel 24	Artikel 33